

# Meri ja me -kirjoituskilpailu

## Kilpailukutsu

Kilpailun järjestävät Meriliitto-Sjöfartsförbundet ry ja Äidinkielen opettajain liitto ry yhteistyössä tiedekeskus Heureka kanssa.

Kilpailussa on kaksi sarjaa

1. Peruskoulun yläluokkien oppilaat
2. Lukioiden ja toisen asteen ammatillisten oppilaitosten oppilaat

Kilpailutyön voi kirjoittaa suomeksi, ruotsiksi tai saameksi. Jäljempänä olevat kaikki aiheet ja otsikot ovat tarkoitettut molemmille sarjoille.

Opettaja voi lähettää jokaiselta luokalta tai ryhmästä parhaan tai parhaat työt kilpailuun.

Jokaisessa työssä pitää olla selvästi merkittynä oppilaan nimi, koulun nimi ja osoite, opettajan nimi ja se, kumpaan sarjaan työ osallistuu.



Työt lähetetään 9.11.2007  
mennessä osoitteeseen:  
Äidinkielen opettajain liitto  
Meri ja me  
Hallituskatu 2 B, 3 krs.  
00170 Helsinki

Töitä ei palauteta. Järjestäjillä on oikeus julkaista kilpailutöitä kilpailusta kertovissa julkaisuissa, internetsivustoilla ja tiedekeskus Heureka Laivat & meri -näyttelyn yhteydessä.

Työt arvioi esiraati ja palkinnoista päättää lopullisesti raati, johon kuuluvat toimitusjohtaja **Matti Aura** Suomen Satamaliitto, merivoimien komentaja, vara-amiraali **Hans Holmström**, toimitusjohtaja **Yrjö Julin** Aker Yards, puheenjohtaja **Veera Kivivirta** Suomen Nuorisopurjehtijat, johtaja **Erkki Kotiranta** Neste Oil/Shipping, puheenjohtaja **Mervi Murto** Äidinkielen opettajain liitto, pääjohtaja **Markku Mylly** Merenkululaitos ja ylijohtaja **Eeva-Liisa Poutanen** Merentutkimuslaitos.



Kilpailun suojelija on opetusministeri **Sari Sarkomaa**.

## Palkinnot

### Peruskoulun yläluokat

1. Noin viikon nuorisopurjehdus kuunari Helenalla Itämerellä palkittavalle ja hänen kaverilleen + mainiot matkavarusteet + Joutsenen jäljillä -kirja + 50,00 € käyttörahaa
2. Elämysluokkaretki palkittavan koko luokalle merivoimien komentajan vieraaksi mielenkiintoisine ohjelmineen
3. Elämysmatka palkittavalle ja hänen kaverilleen merivartiostoon, jonka toimintaan tutustutaan maalla, merellä ja ilmassa sekä tutustuminen luotsaustoimintaan paikan päällä
4. Silja Linen laaturisteily Helsinki–Tukholma–Helsinki 1–4 hengelle aterioineen
5. Eckerö Linen hieno hotellimatka Tallinnaan kahdelle hengelle

### Lukiot ja toisen asteen ammatilliset oppilaitokset

1. Noin kahden viikon seikkailupurjehdus kuunari Helenalla Karibianmerellä lentomatkoineen + mainiot matkavarusteet + Joutsenen jäljillä -kirja + 150,00 € käyttörahaa
2. Elämysmatka merentutkimusalue Arandalla (2–3 vrk) palkittavalle ja hänen kaverilleen
3. Elämysmatka jäänmurtaajalla tositoimissa (2–3 vrk) palkittavalle ja hänen kaverilleen
4. Silja Linen laaturisteily Helsinki–Tukholma–Helsinki 1–4 hengelle aterioineen
5. Mielenkiintoinen Saksanristeily Finnlinesin upealla matkustajarahtialuksella yöspitoineen

### Opettajat

Sarjojen voittajien opettajat palkitaan upealla Ultima Thule -teoksella.

Kaikkien kilpailuun kirjoituksia lähettäneiden opettajien kesken arvotaan

- Silja Linen laaturisteily Helsinki–Tukholma–Helsinki 1–4 hengelle aterioineen
- Eckerö Linen hieno hotellimatka Tallinnaan kahdelle hengelle + liput oopperaan

### Lisäksi kilpailussa jaetaan hienoja tunnustus- ja osallistumispalkintoja!

Palkitsemisessa mukana ovat Aker Finnyards • Eckerö Line • Finnlines • Finstaship • John Nurmisen Säätio • Kalmar Industries • Kilroy • Luotsausliikelaitos • Merenkululaitos • Merentutkimuslaitos • Merimiespalvelutoimisto • Merivoimat • Neste Oil/Shipping • Rajavartiolaitos • Rettig Group/Bore • Satamaoperaattorit • Suomen Satamaliitto • Suomen Varustamoyhdistys • Tallink Silja • Wärtsilä

Lue lisää palkinnoista osoitteessa [www.meriliitto.fi/palkinnot](http://www.meriliitto.fi/palkinnot) !

## Havet och vi -skrivtävlingen

Tävlingsinbjudan samt detaljerad information om skrivtävlingen på svenska finns tillgänglig på adresserna [www.meriliitto.fi](http://www.meriliitto.fi) • [www.aidinkielenopettajainliitto.fi](http://www.aidinkielenopettajainliitto.fi) • [www.heureka.fi](http://www.heureka.fi).

# Kilpailutehtävät

Tietoa kirjoituskilpailun aihepiiristä voit hakea kirjallisuudesta (esim. NAVIS FENNICA – Suomen merenkulunhistoria I–IV) ja internetistä osoitteessa [www.meriliitto.fi](http://www.meriliitto.fi), jossa on linkkejä myös muille aihepiiriin liittyville nettisivustoille. Aiheiden ja otsikoiden yhteydessä on lisäksi suoria osoitteita ko. asiasta kertoville nettisivustoille. Kilpailutehtävät ovat laatineet Anne Helttunen ja Sari Noponen ÄÖL:n edustajina sekä Jukka K. Pajala ja Jouko Santala Meriliiton edustajina.

**A. Kirjoita fiktiivinen teksti** (novelli, kertomus, satu, runo tai laulu) jostakin seuraavista aiheista:

**1. Päivä merimiehenä / kalastajana / merentutkijana / lossin kuljettajana / majakanvartijana**

**2. Ennen laivat olivat puuta ja miehet rautaa, nyt...**

**3. Tällaisen laivan / veneen minä rakentaisin**

**4. Sataman valot ja äänet**

**5. Upponeen laivan tarina - aarretta etsimässä**

**6. Kirjoita runo tai laulu** seuraavien laulujen otsikoita vinkkinä ja apuna käyttäen. Otsikoi tekstisi itse.

- Aavan meren tuolla puolen
- Kuin joku huutais apua mereltä päin
- Hiuli hei!
- Merenneitoni ja minä
- Vapaana kuin albatrossi liittää
- Sata rohkeaa laivaa
- Vanha merimies muistelee

Vinkkejä runon tai laulun tekemiseen:

– Valitse mereen liittyvä väri (sininen, vihreä, turkoosi...) ja kirjoita väristä runo. Poimi valitsemastasi laulusta elementtejä runoosi mukaan. Otsikoi.

– Meri myrskyyä. Kuvaile sen voimaa ja kuvittele lentäväsi aaltojen armoilla.

– Kuvittele olevasi laiva oikealla tai elämän merellä. Minne olet matkalla?

– Haaveile unelmiesi maasta meren takana. Kuka odottaa sinua siellä?

– Olet haaksirikkoutunut Robinson Crusoe autiolla saarella. Laiva tulee. Kirjoita pelastamisen tunteesta tai kutsu pelastajalle.

– Kerro elämästä laivassa laivapoikana, merimiehenä tai vaikka laivakissana tai -koirana.

– Kirjoita merirosvolaulu.

Linkkivinkki:

[www.edu.fi/projektit/tammi/vesi/index.htm](http://www.edu.fi/projektit/tammi/vesi/index.htm)

**B. Kirjoita asiateksti tai essee** jostakusta seuraavista otsikoista tai otsikoi aihe itse:

**1. ”Laiva on lastattu...”**

Suomi tarvitsee merikuljetuksia! Mitä kaikkea laivoilla kuljetetaan Suomeen ja Suomesta? Millaisilla laivoilla? Matkustaja-autolautat kuljettavat matkustajia ja tavaraa. Mitä satamassa tapahtuu; miten ja millaisilla laivoilla lastataan ja puretaan? Voit myös haastatella jotakuta merenkulun ammattilaista tai alaa tuntevaa ja laatia haastattelusta kirjoitelman.

Linkkivinkki:

[www.fma.fi](http://www.fma.fi) • [www.satamaliitto.fi](http://www.satamaliitto.fi) • [www.satamaoperaattorit.fi](http://www.satamaoperaattorit.fi) • [www.varustamoyhdistys.fi](http://www.varustamoyhdistys.fi) • [www.kalmarindustries.com](http://www.kalmarindustries.com)

**2. Suomen telakoilta maailman merille**

Suomen telakoilla rakennetaan erilaisia aluksia loistoristeilijöistä sotalaivoihin ja jäänmurtajista öljynporauslauttoihin. Lisäksi suomalaiset ovat mainioita veneenrakentajia. Laivanrakennus tarvitsee telakoiden lisäksi koko suomalaisen meriteollisuuden työpanosta; suunnittelua, koneiden ja laitteiden valmistamista, hyttien rakentamista ja muuta sisustamista jne. Tutustu nettisivuilla ja kirjojen avulla suomalaiseen laivanrakentamiseen ja esitele sitä tai jotain sen osa-aluetta omin sanoin.

Linkkivinkki:

[www.meriteollisuus.fi](http://www.meriteollisuus.fi) • [www.finnboat.fi](http://www.finnboat.fi)

**3. Jäänmurtajan matkassa**

Kerro jäänmurtajien tehtävästä ja niiden merkityksestä Suomelle. Talvi ja jääolosuhteet ovat myös merkittäviä merentutkimuksen kohteita. Kuinka tutkimus sekä uusi teknologia auttavat talvimerenkulun hoitamista? Mitä jäänmurtajilla tehdään kesällä ja mitä niillä mielestäsi voitaisiin tehdä?

Linkkivinkki:

[www.baltice.org](http://www.baltice.org) • [www.finstaship.fi](http://www.finstaship.fi)

**4. Meri kirjallisuuden ja taiteiden innoittajana**

Meri ja merenkulkijat, laivat, satamat, majakat, myrskyt... Kerro jostain teoksesta tai teoksesta. Mikä niissä on tehnyt vaikutuksen? Onko jossain meriaiheisessa kirjassa tai elokuvassa ollut mieleen jäänyt todellinen tai fiktiivinen persoona tai hahmo? Miksi uskot aihepiiriin innoittavan kirjailijoita ja taiteilijoita? Onko annettu kuva mielestäsi realistinen, romanttinen, valheellinen, symbolinen...?

**C. Kirjoita mielipideteksti** jostain seuraavista aiheista ja otsikoi se itse:

**1. Minustako merialojen ammattilainen?**

Onko suvussasi tai tuttaviesi joukossa merialojen ammattilaisia; merenkulkijoita, laivastossa palvelleita, kalastajia, laivanrakentajia...? Oletko itse haaveillut urasta kauppalaiivan komentosillalla, telakan piirustuspöydän ääressä, merentutkijana ...tai vaikka laivanvarustajana? Mikä merellisissä ammatissa kiehtoo, mikä mahdollisesti epäilyttää? Millainen voisi olla tulevaisuuden työpäiväsi? Voivatko naiset pärjätä merellisissä ammateissa?

Linkkivinkki:

[www.meriliitto.fi/](http://www.meriliitto.fi/) > töihin merialalle • [www.meriliitto.fi/](http://www.meriliitto.fi/) > merialojen koulutusta Suomessa

**2. Puhdas Itämeri - haaveko vain?**

Mikä Itämeriä saastuttaa ja kuinka se näkyy? Puolusta meren elämää saastumista vastaan. Miten meidän tulisi suojella merta? Kerro niistä asioista, mitä on jo tehty, ja niistä ongelmista, jotka pitäisi voittaa. Miten me itse voimme vaikuttaa, jotta meriä voitaisiin hyödyntää ja suojella tasapainoisesti?

Linkkivinkki:

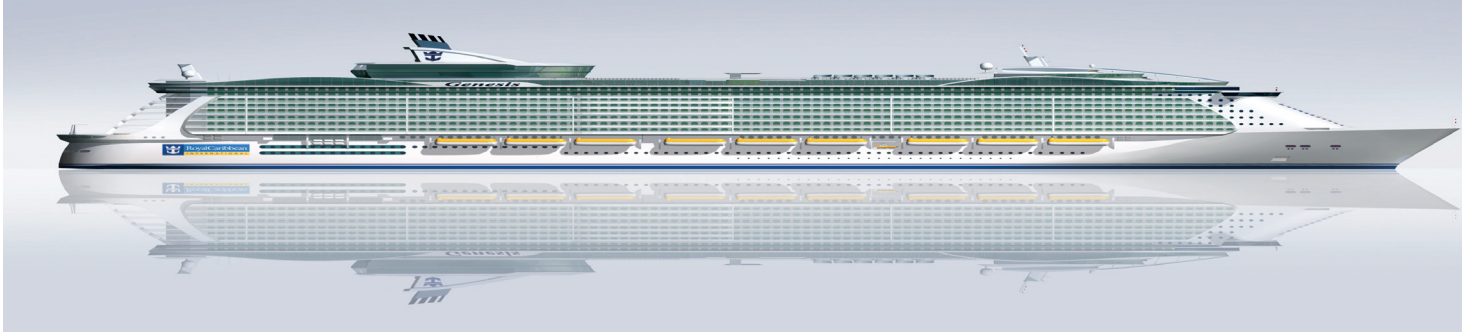
[www.itameriportaali.fi](http://www.itameriportaali.fi) • [www.merentutkimuslaitos.fi](http://www.merentutkimuslaitos.fi) • [www.puhdasitameri.fi/levaongelma.html](http://www.puhdasitameri.fi/levaongelma.html)

**3. Merelliset aiheet tiedotusvälineissä**

Seuraa 1–2 viikon ajan uutisointia mereen suorasti tai epäsuorasti liittyvistä aiheista 7-päiväisestä sanomalehdestä ja tv:stä. Aiheita voivat olla esimerkiksi merikuljetukset ja kauppalaiivat, satamat, telakat, veneet ja veneily, meriturvallisuus ja -onnettomuudet, laivasto ja meripuolustus, pakolaiset merellä ja mertensuojelu. **Ota kantaa uutisten sisältöön:** Mitä uutiset painottavat; kaupallisia asioita, tekniikkaa, meriturvallisuutta, ympäristöasioita, merenkulkijoiden elämänpäiiriä, toimintaa satamissa, merellisiä harrastuksia ja mitä muuta? Onko uutisointi kiinnostavaa? Mistä pitäisi kertoa? Liitä mukaan keräämäsi uutiset päivämäärineen.

**4. Mitä meri minulle merkitsee?**

Kerro mielipiteistäsi, jotka liittyvät merelliseen harrastukseesi, merimatkaan tai muihin kokemuksiisi merellä, merelliseen luontoon ja eläimistöön, kesäpaikkaanne meren tai järven rannalla tai muuhun merelliseen aiheeseen. Kirjoitelmasi voi olla myös blogimuotoinen tai vaikka ote loki- tai päiväkirjasta.



^ Valmistuttuaan Suomessa rakennettava Genesis-luokan risteilyalus on maailman suurin matkustajalaiva.

< Yhä useampi vienti- ja tuontitavara kuljetaan kontissa.

v Jäämurtaja Botnica voi toimia sulien vesien aikana öljynporaustalouttojen huoltoaluksena.



**V**anhan hokeman mukaan Suomi on saari. Näin onkin, kun asiaa ajatellaan yhteiskunnan toimivuuden ja kansalaisten hyvinvoinnin kannalta. Ulkomaankaupan hoitaminen meritse usein vaikeissa olosuhteissa on vaatinut, mutta myös opettanut paljon. Meriklusteri, johon kuuluvat mm. merenkulkuun, meritekniiseen teollisuuteen ja satamatoimintoihin liittyvät toimialat, on elinkeinoelämäme tärkeää ydintä.

Merikuljetukset ovat muuttuneet viimeisten kolmenkymmenen vuoden aikana maallikonkin silmin katsottuna. Perinteisesti laivat on lastattu ja purettu nostamalla lasti kraanalla laiturilta aluksen ruumaan tai ruumasta laiturille. Yhä useammin alusten lastinkäsittely tapahtuu perä- ja keulaporttien kautta pyörillä kulkevilla lastiyskiköillä. Tällaisia laivoja kutsutaan lastinkäsittelymenetelmän mukaan ro-ro-aluksiksi (roll on, roll off). Myös konttikuljetukset erikoisaluksineen ja -lastinkäsittelylaitteineen lisääntyvät jatkuvasti. Merikuljetuskontteja näkee niin satamissa päällekkäin pinottuina kuin maanteillä rekkoihin lastattuina.

Öljyä kuljetetaan tankkereilla ja kiinteitä raaka-aineita irtolastialuksilla. Niissä voi Itämeren liikenteessä olla kerrallaan lastia 150 000 tonnia ja valtameriliikenteessä jopa kolminkertainen määrä eli 400 000–500 000 tonnia. Jalostamoilta rannikkovarastoihin öljyjalosteita kuljettavat tankkialukset ovat kooltaan huomattavasti pienempiä.

Tärkeä tehtävä Suomen merikuljetuksissa on Itämerellä liikennöivillä matkustaja-autolautoilla, jotka kuljettavat enimmillään 3 000 matkustajan lisäksi huomattavan määrän rekkoja

ja muita pyörillä kulkevia lasteja. Viime vuosina Itämerenliikenteessä yleistyneet matkustajarahtilaivat (ns. ropax-alukset) kuljettavat puolestaan ensisijaisesti tavaraa, mutta samanaikaisesti myös 100–500 matkustajaa. Kaikkiin Suomen ja muiden Itämeren maiden satamien välillä kuljetetaan em. aluksilla vuosittain yli 16 miljoonaa matkustajaa sekä huomattava määrä arvokkaita vienti- ja tuontilasteja.

Suomi on ainoa maa maailmassa, jonka kaikki satamia ympäröivät merialueet voivat jäätä samanaikaisesti. Siksi teollisuuden ja kaupan tarvitsemien täsmällisten merikuljetusten hoitaminen edellyttää jäissä kulkuun soveltuvien kauppialusten lisäksi tehokkaita jäämurtajia ja vankkaa talvimerenkulun osaamista. Suomella on yhdeksän jäämurtajaa, jotka takavat kovinkin talvina säännöllisen liikenteen 23 satamaan Haminasta Tornioon.

Suomen pitkällä ja vaikeakulkuisella rannikolla on yhteensä 6700 kilometriä meriväyliä. Väylien ja muun meriturvallisuuden ylläpito on merkittävä osa merenkuluviranomaisten toimintaa. Merivoimat ja merivartiostot huolehtivat puolestaan mm. Suomen meriyhteyksien turvaamisesta rauhan ja mahdollisten kriisien aikana.

#### Tekniikka on korvannut satamissa liihastyn

Suomalaisella satamajärjestelmällä on ikivanhat perinteet; esimerkiksi Naantalien ja Rauman satamat saivat satamaoikeudet jo 1400-luvulla. Suomen viennistä noin 90 % ja tuonnista noin 70 % kuljetetaan meritse. Näin ollen satamat ja hyvät meri- ja maayhteydet niihin ovat tärkei-

tä elinkeinoelämän toimivuuden kannalta. Eri puolille laajaa maata sijoittuneen teollisuuden ja pitkän rannikon vuoksi Suomessa on paljon satamia, joskin ulkomaankaupasta yli 70 % kulkee kymmenen suurimman sataman kautta.

Ulkomaanliikenteen merikuljetukset olivat vuonna 2006 lähes 100 miljoonaa tonnia. Tavaramäärä on kaksinkertaistunut viimeisten 20 vuoden aikana.

Yleiset satamat ovat Suomessa pääsääntöisesti kuntien hallitsemia liikelaitoksia, joissa toimii lukuisa joukko merikuljetuksia ja satamien maayhteyksiä palvelevia yrityksiä. Alusten lastinkäsittelystä huolehtivat ahtausliikkeit, joita nykyään kutsutaan satamaoperaattoreiksi. Jo keskikokoiset satamat käsittelevät vuosittain miljoonien tonnien tavaravirtoja. Niinpä tehokas työskentely satamassa edellyttää tänä päivänä ennen kaikkea tiedon ja tekniikan hallintaa.

#### Suomalaista meritekniologia maailman merillä ja satamissa

Sotakorvauksilaittojen rakentamisesta alkanut telakkateollisuuden kehittyminen on tehnyt Suomesta erään meriteollisuuden huippumaista maailmassa. Telakkateollisuus onkin eräs metalliteollisuuden viennin tukijaloista. Jäämurtajien ja jäävahvistettujen alusten rakentamisessa Suomi on ollut luonnollisista syistä maailman kärkimaa.

Parin viime vuosikymmenen aikana suomalaiset telakat ovat erikoistuneet mm. loistoristeilyalusten rakentamiseen. Parhaillaan Suomessa rakennetaan Genesis-luokan risteilyalusta, josta tulee valmistuttuaan maailman suurin matkus-

taja-alus. 360 metriä pitkä ja 47 metriä leveä alus pystyy kuljettamaan peräti 8400 henkilöä, joista kaksi kolmasosaa on matkustajia ja yksi kolmasosa miehistön jäseniä. Tällaisen jättiläisen rakentaminen ei työllistä Suomessa vain veden äärellä olevia telakoita, vaan lukuisan joukon moottoreita, laitteita, hyttimoduuleita sekä satoja erilaisia pienempiä tuotteita ja tavaroita valmistavia alihankkijoita ympäri maata.

Suomalaisilla telakoilla valmistettujen alusten ohella kulkevat mm. monet maailman suurimmista aluksista suomalaisten laivamoottoreiden voimin. Suomalainen meriteollisuus valmistaa myös muita laivalaitteita aluksiin ympäri maailmaa.

Yhä useamman sataman lastinkäsittelyssä eri puolilla maailmaa käytetään suomalaisten yritysten valmistamia laitteita ja järjestelmiä; nostureita, trukkeja ja muita tavarantoimitus- ja käsittelylaitteita. Suomen lisäksi näillä yrityksillä on laitteiden valmistus- ja huoltotoimintaa maailman kaikilla kolkilla.

#### Meriä tutkitaan ja suojellaan

Yli 70 % maapallon pinta-alasta on merta. Valtamerten keskisyvyys on lähes neljä kilomet-

riä, mikä on kuitenkin vain kuin kirjoituspaperi karttapallon pinnalla. Suurin osa meristä on edelleen ihmiselle tuntematonta aluetta.

Meille läheinen Itämeri on yksi maailman saastuneimmista meristä ja Suomenlahti valitettavasti sen rehevöitynein osa. Erityisesti nuoret ovat huolissaan enimmäkseen asutuksen puhdistamattomista jätevesistä ja maataloudesta peräisin olevan fosforin ja typen aiheuttamasta rehevöitymisestä. Merten tehokas suojeleminen edellyttää tarkkaa tutkimustietoa ja tehokkaita toimenpiteitä saastumisen ehkäisemiseksi. Tilanteen parantamiseksi Itämeren suojelukomissio HELCOM valmistelee uutta merialueen suojeleohjelmaa. John Nurmisen Säätiö on puolestaan käynnistänyt puhdas Itämeri -hankkeen jätevedenpuhdistamoiden rakentamiseksi Pietariin.

Suomessa merten tutkimuksesta vastaa Merentutkimuslaitos. Se tuottaa meritieteellistä tietoa päätöksenteon, kansalaisten ja käytännön tarpeisiin. Merentutkimuslaitoksen tutkimustoiminta kohdistuu ensisijaisesti Itämereen, mutta myös laajemmalle.

Merentutkimuslaitoksen merentutkimusala Aranda on nykyaikainen, jäävahvistettu tut-

kimusala, joka soveltuu monitieteelliseen ja ympärivuotiseen merentutkimukseen. Pääasiassa Aranda tutkii Itämeriä, mutta se on tehnyt esimerkiksi myös kaksi pitkäaikaista tutkimusmatkaa Etelämantereelle.

#### Ihminen merellä

Meriklusterin arvioidaan työllistävän noin 50 000 ihmistä laivoilla, telakoilla, satamissa, hallinnossa jne. Päälystöä ja miehistöä kauppalaitoihin koulutetaan nykyisin ammattikorkeakouluissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa. Merikapteenikoulutusta voi täydentää korkeakoulutuksen jatko-opinnoilla. Osa merenkulkukoulutuksen saaneista henkilöistä työskentelee maissa erilaisissa tehtävissä mm. merenkulun hallinnossa, varustamoissa, merivoimissa ja satamissa.

Monille merestä on tullut elämäntapa ja harrastus. Kiinnostuksen kohteena voi olla purjehdus, moottoriveneily, kalastus, sukeltaminen, kesämökkeily, merellinen luonto... tai vaikka alan opiskelu ammatiksi asti.

**Mikä Sinua meressä kiinnostaa?  
Kerro se tässä kilpailussa.**

Palkintojenjakotilaisuus on tiedekeskus Heurekassa Vantaalla **10.1.2008**. Palkittaville oppilaille ja heidän opettajilleen lähetetään henkilökohtainen kutsu hyvissä ajoin. Palkittujen nimet julkaistaan 11.1.2008 Meriliiton ja Äidinkielen opettajain liiton nettisivuilla.

Lisätietoja kirjoituskilpailusta antavat Meriliitto:

Jukka K. Pajala, jukka.k.pajala@kolumbus.fi, gsm 040-728 8329.

Äidinkielen opettajain liitto:

Anne Helttunen, anne.helttunen@aidinkielenopettajainliitto.fi, puh. (09) 3511 764.

laivat & meri  
skepp & hav ships & the sea

Näyttely merenkulusta ja merenkulkijoista tiedekeskus Heurekassa  
En utställning om sjöfart och sjöfarare på vetenskapscentret Heureka  
An exhibition about seafaring and seafarers at science centre Heureka  
29.9.2007-14.9.2008

HEUREKA

www.heureka.fi